

Maria Favà: «Barcelona s'ha fet més inhòspita»

La periodista, especialitzada en informació local, critica el "turisme invasor" i repassa l'estat de la ciutat, que veu "una mica com els taxistes"

Maria Favà | Adrià Costa

Maria Favà encara diu que "va a comprar a Barcelona". Filla del Poblenou, aquesta periodista que va començar escrivint a la revista *Garbo*, té la ciutat al cap. Durant dècades va informar amb rigor i compromís sobre Barcelona -a *Tele/Expres*, *Diari de Barcelona*, *Avui*-, a la qual ara contempla amb "mirada de taxista". Ha conegut tots els alcaldes des de Josep Maria de Porcioles, un jerarca franquista a qui va conèixer a fons més tard i a qui qualifica de "fascinant". Maria Favà no té pèls a la llengua i no es casa amb ningú. La seva visió de Barcelona, a les portes de les eleccions municipals (<https://www.naciodigital.cat/municipals>), és crítica i denuncia que la ciutat està escapant al control dels ciutadans.

- Com veu la Barcelona del 2019?

- Ara la veig una mica com els taxistes... Jo he viscut tots els mandats socialistes. Ja no vaig viure com a periodista el mandat de Xavier Trias ni d'Ada Colau. Recordo que jo defensava coses perquè, malgrat els fracassos, s'hi trencaven les banyes. Aleshores era més equànime que els taxistes, que veuen els desastres i no veuen els esforços. Penso que els actuals governants de la ciutat han pecat de la mateixa inexperiència que els del 1979. Però aleshores era disculpable, ara no. Haguessin pogut aprofitar totes les mans que se'ls van oferir i no van voler. Han deixat molt penjada la gent.

- Quan diu la gent...

- Només cal veure el que diuen les associacions de veïns. La ciutat està bruta. I no em refereixo a bruta de papers per terra, que ho està. Jo ara he sortit del metro i he vist un gran cartell publicitari tapant l'edifici de la plaça d'Urquinaona. Això passa en molts llocs. Fa uns dies vaig passar per la plaça de Francesc Macià -pobre!-, que abans es deia de Calvo Sotelo, i li escau més, per tot, i estava ple d'anuncis publicitaris. Si ressuscitessin les persones que van treballar per treure la publicitat dels carrers, es farien l'harakiri. A mi em costa molt venir a Barcelona.

- Venir a Barcelona, diu. Vostè és del Poblenou.

- Sí. És un poble. Ja va lluitar per separar-se de Sant Martí el segle XIX. Hi ha el nucli vell del Poblenou i el nucli nou de la Vil·la Olímpica, que jo vaig creure que no s'integraria i sí que ho ha fet. I al mig hi ha un Finisterre encara amb fàbriques, abandonades, que és on l'Ajuntament ha tirat endavant el 22@, això de tirar endavant entre cometes perquè ja hauria d'estar acabat i no se n'ha fet ni un 30%, en part per la crisi. Jo hi visc molt bé perquè té un teixit social. Ara tenim escoles públiques i guarderies, que els meus fills no tenien.

"La gent de la meva generació encara diu que va a Barcelona. Hi anàvem per l'equipament comercial de la ciutat, que, per cert, s'està empobrint, i aquesta és una de les meves dèries"

- Es viu diferent al seu poble?

- Estem pagant un peatge. És un barri mancat de moltes coses i ara, a més, tenim un turisme de borratxera, amb persones que venen a fer coses que al seu país no fan. Jo encara tinc el refugi de la platja i puc sortir a caminar. Però a la ciutat no pots anar a la Boqueria. La gent de la meva generació encara diu que va a Barcelona. Hi anàvem per l'equipament comercial de la capital, que, per cert, s'està empobrint, i aquesta és una de les meves dèries. Estan tancant les botigues tradicionals, que feien una oferta personalitzada i sovint tenien uns aparadors i un mobiliari notabilíssim. L'Ajuntament va fer un esforç per distingir-les posant una placa al terra, però no va preveure que els lloguers es dispararien.

- És de les coses més feridores per vostè?

- Per mi, sí. No tinc família de botiguers, eh. És que la ciutat ha perdut caràcter. De botigues Zara n'hi ha a tot arreu. En canvi, la cotillaire, les pintes Ciudad del Portal de l'Àngel, una botigueta petita que havia estat una botiga de pianos, no. Va plegar Santa Ana, la merceria, que era una manera de viure, i que ara és al carrer de les Moles. Ha tancat la bacallaneria més antiga del barri. Encara queden botigues notables, com l'òptica Arese, o les farmàcies. A més, malgrat la rajola a terra que van posar, s'han carregat el mobiliari interior de la farmàcia del carrer de Ferran, de la camiseria Bonet del davant del Liceu, que era d'un modernisme vienès.

Maria Favà és una periodista de llarga trajectòria Foto: Adrià Costa

- Què li està passant a la ciutat?

- Hem vingut aquesta imatge de turisme barat. Tots hem estat turistes però jo, si vaig a Venècia, m'informo i procuro no anar a Sant Marc. Molts venen aquí a beure i divertir-se. Jo ho sé perquè es pixen a la porta de casa.

- I l'Ajuntament no fa prou per protegir els antics llogaters?

- No fa res. Fa anys que es diu que es racionalitzarà el pla d'Hotels, el turisme, però ha anat in crescendo. Hem arribat al paroxisme.

- Però hi ha sectors que critiquen el govern de Colau per no facilitar el turisme.

- Doncs jo penso que això dels hotels s'ha d'acabar. Tots els monocultius són dolents per l'economia.

- Barcelona s'ha fet més inhòspita?

- Per mi, sí. Jo vaig viure la Barcelona gris, que deia en Maragall. Vivia en un barri que estava immers en els fums industrials. Es va obrir a la platja. Vaig ser molt crítica amb aquell projecte perquè no me'l creia.

"No em refereixo als immigrants que venen a buscar feina, sinó a aquest turisme que envaeix la ciutat"

- Ha conegut tots els alcaldes des de Porcioles. Com era, ell?

- Era molt llest. Vaig ser en els seus dos darrers plens. Posteriorment, quan Maragall va intentar una rehabilitació del personatge, em van encarregar de fer-li una llarga entrevista i vam ser a la seva casa de Premià. I tant el fotògraf com jo vam quedar fascinats. Era un tipus que tenia un encant personal acollonant. I això malgrat que era una mica tartamut. Per cert, que ens va caure per l'escala i ens va fer prometre que no ho diríem a la família... Estava molt gran i feia la compilació del dret andorrà. Tenia la ciutat al cap. Volia tirar endavant el Pla de la Ribera, que implicava matxacar el Poblenou i fer-hi una mena de Copacabana. Ell hi somiava, amb això. També va fer algunes coses, com ordenar bastant Montjuïc. Però va fer alcaldades notables i va especular junt amb Samaranch, un personatge a qui s'hauria de passar revista. Mentre era viu, no se li podia dir res perquè tenia les mans molt llargues. En canvi, a Porcioles se'l va criticar molt.

- Deia que havia conegut la Barcelona gris.

- Sí, i després he conegut la Barcelona meravellosa que s'obre al mar, la que fa que els barris tinguin escultures, amb l'Oriol Bohigas, que exercia una cosa que es diu el despotisme il·lustrat. I després, aquesta Barcelona dels ciutadans l'anem perdent i el seu lloc l'agafen els forasters. Els forasters s'han apoderat de Barcelona. No em refereixo als immigrants que venen a buscar feina, sinó a aquest turisme que envaeix la ciutat. I els que més em molesten són els del nord.

Maria Favà: "Samaranch és un personatge a qui s'hauria de passar revista". Foto: Adrià Costa

- I això?

- Perquè són els que a casa seva no fan el que fan aquí. No s'asseuen als seients reservats a la gent gran, per exemple.

"Colau ha fet molts gestos, però ha pecat d'inexperiència"

- S'atreviria a fer un balanç de l'etapa Colau?

- Penso que ha fet molts gestos i relacions públiques, i ha pecat d'inexperiència. Moltes promeses, com el referent al congrés dels mòbils, el dentista municipal, que s'ha fet enrere, la funerària municipal, que s'ha fet enrere, buidar el zoo... S'ha avençat a la Sagrera? A les Glòries? A Via Laietana? I després s'han fet coses que només han servit per crispar. L'estàtua del Franco, calia mutilar-la davant del Born? O la plaça d'Antonio López, calia fer-la d'aquesta manera? Evidentment que s'ha de recuperar la memòria històrica! Però això no vol dir que s'hagi de trepitjar l'ull de poll. A banda, l'oposició municipal ha vetat iniciatives positives de Colau només per descartar, cosa que en altres èpoques no havia passat. Jo havia vist CiU votar a favor de propostes socialistes.

- Com veu els diversos alcaldables? Comencem per Ernest Maragall.

- Soc una persona que creu que la història va endavant i que les persones poden canviar.

- Manuel Valls.

- La candidatura de Valls és una broma. Una persona que no sap on és la plaça de Sant Jaume com pot ser alcalde de la ciutat? He vist molta gent participant en els plans de la ciutat. Recordo quan es va intentar la reforma de la plaça de Lesseps, que la va portar Itziar González, es va fer una exposició pública i els veïns hi anaven. Vaig veure veïnes opinant després d'estudiar-s'ho. Els veïns de sempre es repensen la ciutat i se l'estimen molt. A Valls no vull ni criticar-lo.

"La candidatura de Valls em sembla una broma, com pot ser alcalde algú que no sap on és Sant Jaume?"

- Joaquim Forn.

- Forn és una bona persona. Està en una situació molt complicada. I no conec prou Elsa Artadi.

Maria Favà: "Els socialistes encara delaten que estan ferits per haver perdut l'alcaldia". Foto: Adrià Costa

- Jaume Collboni.

- Ni pintat. És un polític molt maniobrer. Crec que els socialistes delaten que encara estan ferits per haver perdut l'alcaldia.

- Josep Bou.

- És un cas similar al de Manuel Valls. Miri, jo no hi estic d'acord, però l'Alberto Fernández és una bona persona i un polític molt pencaire. I coneixia molt la ciutat.

- I la CUP?

- La CUP té una gran tradició municipalista, ho ha fet bé en els pobles, però a l'hora de presentar candidats per Barcelona, no se n'ha sortit. Ja només em falta dir a qui votaré, però encara no ho tinc clar. Haurien d'haver estat capaços d'anar junts Esquerra, els comuns i Forn.

"A mi m'emprenya més l'incivisme que aquesta pretesa inseguret"

- Comparteix el discurs que es fa des d'alguns sectors sobre una Barcelona insegura?

- No. Home, sí que el que faig quan vaig amb metro és posar-me la motxilla al davant. No vaig,

això és cert, al Raval a les dues de la matinada. Allí hi ha un problema de drogues, però és un problema endèmic a la ciutat. A mi m'emprenya més l'incivisme que aquesta pretesa inseguretat. Que es patini als llocs on no s'ha de patinar, que els manters no estiguin regulats, que la gent dormi al carrer de Fontanella, que les bicicletes vagin per la vorera... Molts carrils bici, però hi ha barris que encara no tenen guarderia. No fotem! A la Barceloneta es va posar un comptador de morts a la Mediterrània a la Barceloneta. Els diners que costa això, destina'ls a acollir als pobres que venen amb pastera.

- Hi ha un excés d'estètica?

- L'esquerra sempre ha tingut un problema amb la repressió. Recordem l'etapa de Joan Saura a Interior. I l'equip de govern a l'Ajuntament fa el mateix. Però, per mi, el principal problema és l'incivisme i la brutícia ambiental. Aquí hi ha des de la publicitat descontrolada i la gent que dorm al carrer. Fa poc, vaig portar un historiador de fora al Palau Nacional i no ens van deixar entrar perquè hi havia un acte d'Esade. Home, una cosa és que es tanqui per un acte amb professors o amb nens discapacitats. Però Esade, que té diners i pot logar un hotel... Era un dijous a la tarda.

Maria Favà, en un moment de l'entrevista, amb un gruix de papers a la mà. Foto: Adrià Costa

- Va començar escrivint per a *Garbo*. Ha plogut molt. Fa molts anys que informa sobre la ciutat. Com creu que s'informa actualment sobre Barcelona?

- Trobo que ara és un desastre. Primer, que no hi ha espai i el paper és molt car. Els digitals no tenen la capacitat de pressió i d'impacte que tenien els diaris de paper, que feien que a vegades canviessin algunes coses. I en general es dedica poc temps a parlar de Barcelona, només es parla del procés. Barcelona ha deixat d'interessar com a objecte informatiu.

- Per què?

- Perquè ens fixem en altres coses. La informació local sempre ha estat el parent pobre. Durant un temps s'hi va dedicar gent potent i es va col·locar en primera línia, però ha tornat a baixar. Hi ha bons professionals, però no els donen prou espai. Després, la informació local s'ha fet més opaca. Recordo que durant els anys de govern socialista ens copaven el temps amb collonades de rodes de premsa de manera que no hi havia temps per investigar.

-Fins a quin punt la història de l'Avui (vostè l'ha escrita a *Entre el somni i la tragèdia*) diu moltes coses del que ens ha passat?

- És un reflex, una metàfora. El procés pot acabar com va acabar el diari *Avui*. Una manca de professionalitat i un excés d'ingenuïtat.